

Opleidingenbarometer jan-dec 2021

Binnen DJI werken we met een complexe doelgroep. Samen met ketenpartners bieden we justitiabelen de kans om te werken aan een succesvolle terugkeer naar de maatschappij. Dit mensenwerk - door DJI'ers, voor ingeslotenen - vraagt om specifieke vaardigheden en een flexibele, professionele organisatie. Daarom investeert DJI in het vakmanschap van de medewerkers. Als detentiespecialist en opleider draagt het Opleidingsinstituut (OI) DJI hier met leeractiviteiten in belangrijke mate aan bij. Dit gebeurt vanuit de visie dat leren meer is dan opleiden. Praktijkleren wordt daarbij steeds belangrijker: lerend werken en werkend leren. Het OI maakt de balans op voor 2021.

Continuïteit tijdens coronapandemie gerealiseerd

Na een spannend jaar (2020) waarin in sneltreinvaart fysieke bijeenkomsten zijn omgebouwd naar online bijeenkomsten, leek 2021 een 'nieuw normaal'.

Alle opleidingen konden worden verzorgd, online als het kon, fysiek als het nodig was en met passende coronamaatregelen. Hoewel door corona ook groepen zijn opgeschort of geannuleerd, is in 2021 veel meer uitgevoerd dan in 2020. Ook de randvoorwaarden zijn op orde: de trainers zijn thuis in het online onderwijs, deelnemers kunnen hun online lesomgeving vooraf testen en worden waar nodig snel op weg geholpen en de online omgeving werkt naar wens. Alle betrokkenen bleven wel op de proef gesteld door maatregelen, besmettingen en roosterdruk. Waakzaamheid en flexibiliteit waren de sleutel voor continuïteit.

Ga via onderstaand snelmenu direct naar de pagina *(werkt niet op tablet / smartphone!)*

[Ketensamenwerking](#)

[DJI Academy](#)

[Innovatie](#)

[Wetenschappelijk onderzoek](#)

[Reflectie](#)

[Penitentiaire scherpte](#)

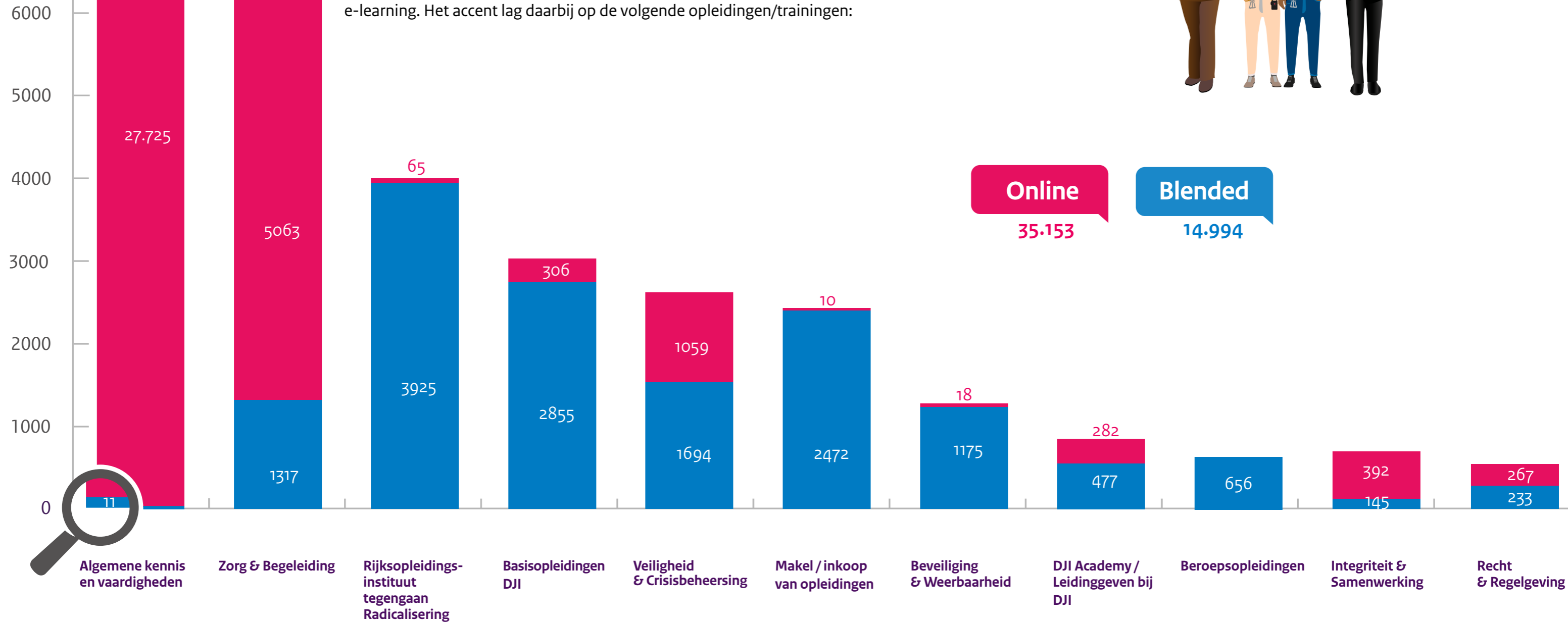
[Kenniskalender](#)

[Veilige en kansrijke D&R](#)

[2021 in cijfers](#)

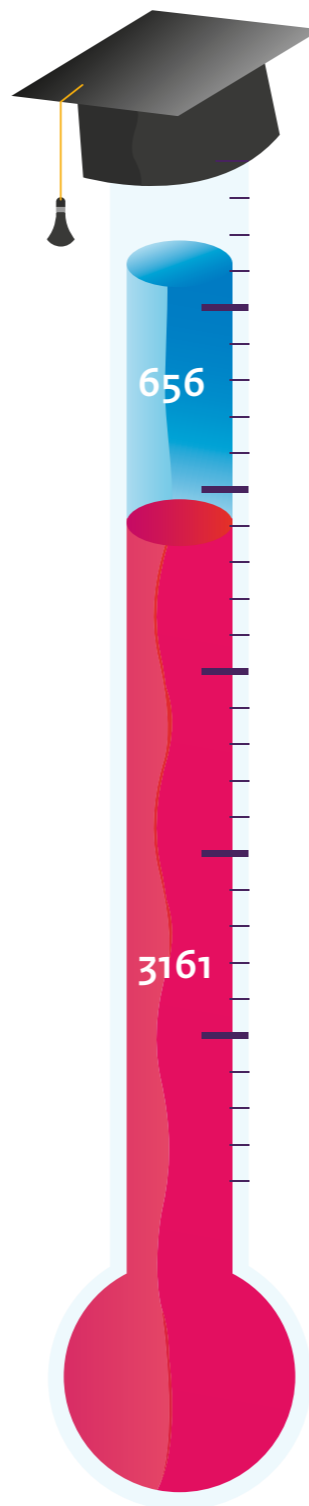
Aantal deelnemers per thema

Van januari t/m december 2021 hebben 50.147 cursisten deelgenomen aan een leeractiviteit. Zeventig procent hiervan was volledig online. De andere 30 procent was blended: een mix van online klassikale bijeenkomsten, fysieke bijeenkomsten en e-learning. Het accent lag daarbij op de volgende opleidingen/trainingen:

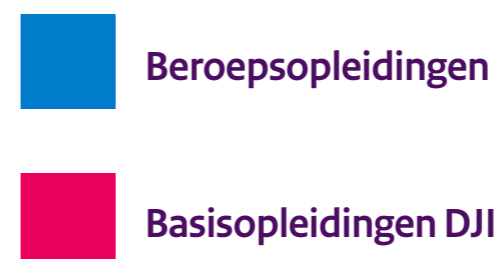
Beroeps- en Basisopleidingen DJI

Aantal deelnemers gestart per Basisopleiding DJI	
Rapporteren	762
Basisopleiding DJI tot complexbeveiliging	727
Basisopleiding DJI tot PIW'er en arbeidsmedewerker (deel 1 en 2)	366
Onderhoudstraining rijvaardigheid DV&O	245
Basisopleiding DJI tot PIW'er en arbeidsmedewerker (deel 2)	216
Basisopleiding tot buitengewoon opsporingsambtenaar	202
BOA hercertificering	157
Basisopleiding DJI bedrijfsorganisatie In-Made voor arbeidsmedewerkers (deel 3)	95
Basisopleiding DJI tot complexbeveiliging Verkort Trigion	52
Praktijkopleider voor arbeidsmedewerkers	44
Introductiemodule RJJJ	42
Basisopleiding DJI tot casemanager	38
Verdiepingsmodule Arrestantenzorg - DC Rotterdam	35
Verlengde Onderwijsovereenkomst (OOK) mbo 2	29
Basisopleiding DJI tot medewerker backoffice verkort	27
Module elementaire zelfverdediging Trigion	26
Basisopleiding DJI tot medewerker bureau inlichtingen en veiligheid	23
Basisopleiding DJI tot ZBIW'er	21
Verlofbegeleider jeugd Train de trainer	15
Praktijkdagen BOA Pilot	12
Verlofbegeleider jeugd	11
Basisopleiding DJI - Herexamen	9
Verlengde Onderwijsovereenkomst (OOK) mbo 3 / 4	7
Totaal	3161

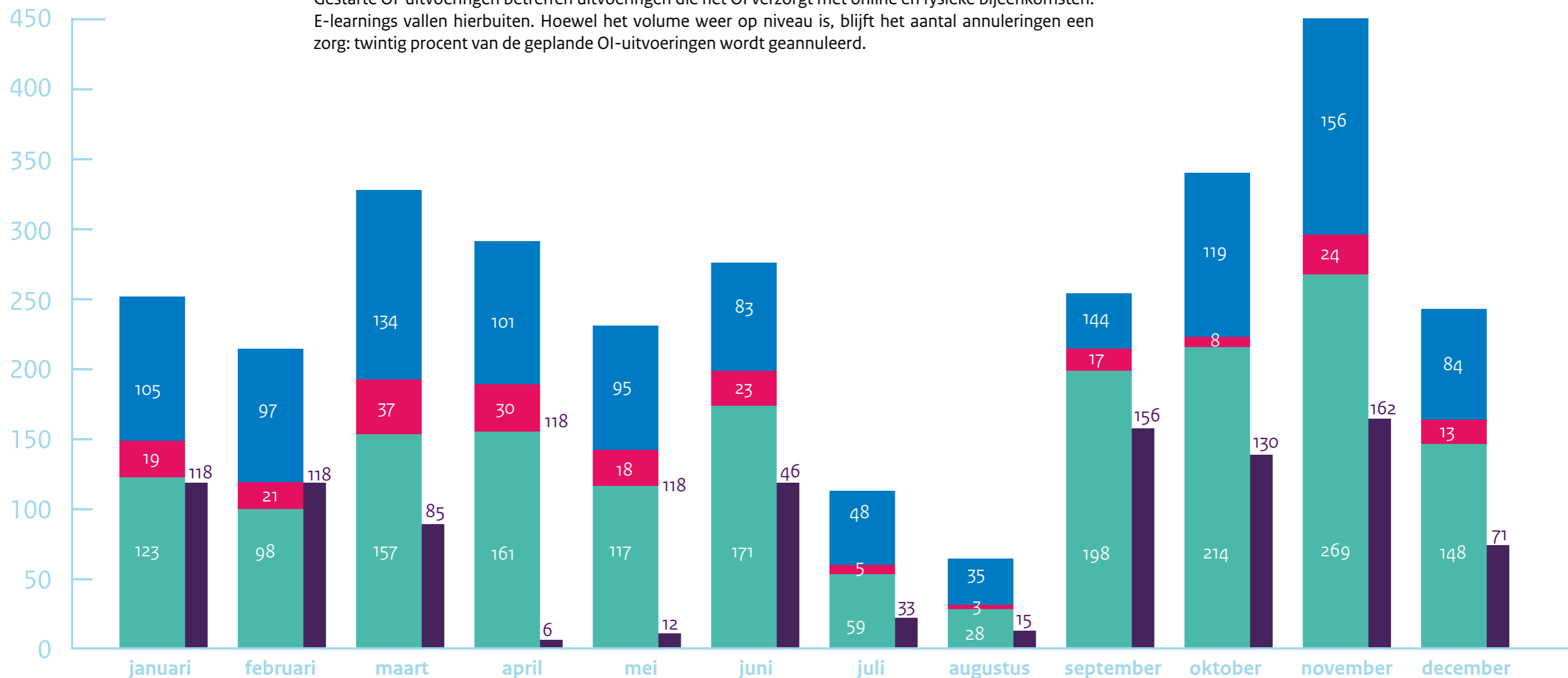
Aantal deelnemers Beroeps- en Basisopleidingen DJI januari - december 2021

Aantal deelnemers gestart per Beroepsopleiding	
Beroepsopleiding Persoonlijk Begeleider Specifieke Doelgroepen Instroom (mbo 4)	243
Beroepsopleiding Beveiliging 2 (mbo 2)	143
Praktijkbegeleider Beveiliging mbo 2 en Coördinator beveiliging mbo 3	79
Beroepsopleiding Persoonlijk Begeleider Specifieke Doelgroepen Doorstroom (mbo 4)	59
Beroepsopleiding Beveiliging 3 Doorstroom (mbo 3)	55
Praktijkbegeleider BSD mbo 3 en PBSB mbo 4	45
Beroepsopleiding Begeleider Specifieke Doelgroepen (mbo 3)	32
Totaal	656

Aantal uitvoeringen per maand

Gestarte OI-uitvoeringen betreffen uitvoeringen die het OI verzorgt met online en fysieke bijeenkomsten. E-learnings vallen hierbuiten. Hoewel het volume weer op niveau is, blijft het aantal annuleringen een zorg: twintig procent van de geplande OI-uitvoeringen wordt geannuleerd.

Totaal 1201

Gestarte ingekochte uitvoeringen (MAKEL)

Totaal 218

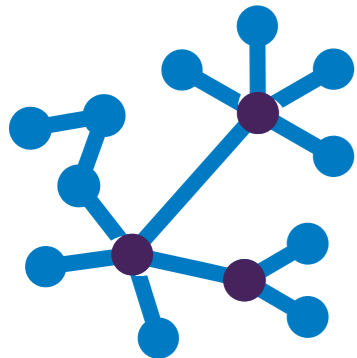
Geannuleerde geplande OI-uitvoeringen

Totaal 1743

Gestarte OI-uitvoeringen 2021

Totaal 952

Gestarte OI-uitvoeringen 2020

Ketensamenwerking

Bij het ontwikkelen en uitvoeren van leeractiviteiten is altijd oog voor ketensamenwerking

Diners pensants: bestuurlijke netwerkbijeenkomsten

Het tweede DJI Academy-jaar is afgerond. Centraal in het programma van masterclasses en online bijeenkomsten stond de strategische samenwerking met de regionale netwerkpartners. Een substantieel deel van de deelnemers werkt bij een ketenpartner. Het slotakkoord van het programma waren de 'diners pensants', regionale, bestuurlijke bijeenkomsten met netwerkpartners. Door de coronamaatregelen zijn slechts enkele van deze fysieke bijeenkomsten doorgegaan. Jammer, want voor de deelnemers was het een uniek concept waarbij de diverse ketenpartners een avond lang onverdeelde aandacht hadden voor re-integratie en de samenwerking rondom dat thema.

Voortgezet crimineel handelen in detentie

In het kader van veiligheid en penitentiaire scherpste heeft het OI in samenwerking met het hoofdkantoor eind 2019 expertsessies VCHD (Voortgezet Crimineel Handelen in Detentie) in verschillende regio's georganiseerd voor medewerkers van de politie, het OM, GRIP en DJI. Voorjaar 2022 vinden de laatste sessies

plaats. Aan de hand van filmpjes waarin signalen van VCHD te zien zijn, gaan de deelnemers met elkaar in gesprek over VCHD. Het directe doel is het verhogen van de awareness ten aanzien van VCHD en het versterken en uitbreiden van de externe contacten in relatie tot VCHD. De sessies zijn erg succesvol en leveren leer- en verbeterpunten op. Als ze allemaal hebben plaatsgevonden, ontvangt de stuurgroep VCHD een totaalpakket verbeterpunten. Sinds februari 2020 kunnen medewerkers een interactieve VCHD-e-learning volgen via Sophie.

Ambassadeursopleiding Herstelgericht en slachtofferbewust werken

In samenwerking met het lectoraat Transmuraal Herstelgerichte detentie (Avans), expertisecentrum KIND en Restorative Justice (academy) Nederland is een training *Ambassadeursopleiding Herstelgericht en slachtofferbewust werken* ontwikkeld. De driedaagse training is gericht op ambassadeurs. Netwerksamenwerking is één van de thema's van de training. De training is te boeken via Sophie.

DJI Academy

Voor krachtig leiderschap, verbinding en ontwikkeling

Met een programma van masterclasses en netwerkbijeenkomsten ondersteunt de DJI Academy directeuren in de uitoefening van hun functie. Zowel binnen DJI als in de ketensamenwerking. Strategische samenwerking met regionale netwerkpartners stond het afgelopen academiejaar centraal. De uitspraak ‘de justitiabele is van de maatschappij’ is hierbij een belangrijke leidraad en legt nadruk op het Leef- en Werkklimaat in de inrichting en op samenwerking met de netwerkpartners.

Het programma 2020/2021 is helemaal online uitgevoerd, waardoor vooral inhoudelijke verdieping aandacht kreeg. Het ontmoeten van collega’s en netwerkpartners was gepland in het fysieke slotakkoord van het programma: de ‘diners pensants’. Dit zijn regionale, bestuurlijke bijeenkomsten met netwerkpartners. Door de coronamaatregelen zijn slechts enkele van deze bijeenkomsten doorgegaan. Waar ze wél doorgingen, keken de deelnemers

terug op een uniek concept waarbij de diverse ketenpartners een avond lang onverdeelde aandacht hadden voor re-integratie en hun samenwerking in dezen. Lees hoe dat in de PI Arnhem ging: [‘Diner pensant’: een paar uur onverdeelde aandacht voor re-integratie](#). Voor plv. (vestigings)directeuren loopt het intervisieprogramma Petrarca.

Innovatie

Met innovatie maken we leren leuker en effectiever.

Met die gedachte investeren we in vernieuwing. Binnenkort beschikt Opleidingsinstituut DJI over een beeld- en geluidsstudio waarmee o.a. podcasts, webinars en (360°-)films worden opgenomen.

Online escaperoom

Het afgelopen jaar is de online escaperoom uitvoerig getest. Dit nieuwe interactieve jasje geeft de deelnemer het gevoel dat hij echt een kijkje heeft kunnen nemen in een penitentiaire inrichting voordat hij of zij start met de werkzaamheden. Zo sluiten we nóg beter aan op de praktijk. In 2022 wordt de escaperoom aangeboden als onderdeel van de training Penitentiaire Oriëntatie. Dit onderdeel is overigens het eerste vak dat een deelnemer in de basisopleiding tegenkomt.

Dialogue Trainer

Met de DialogueTrainer trainen we interactief online gespreksvaardigheden.

De realistische scenario's die voor deze tool zijn geschreven, worden gebruikt in diverse trainingen, bijvoorbeeld in de minicursussen over somber, angstig, verward en grensoverschrijdend gedrag en gedrag dat samenhangt met een licht verstandelijke beperking of een verslaving.

Serious Game

Het door deelnemers bejubelde scenario van de serious game is recentelijk vernieuwd. Tijdens de ruim 2 uur durende game strijden 2 teams tegen elkaar bij het oplossen van kritische werksituaties. Doel van de game is het vergroten van de penitentiaire scherppte.

Interactieve tafels

Een interactieve tafel is een discussie in een spelvorm, maar dan wél vertaald naar de moderne eisen, waarbij gedachten worden geprikkeld door techniek vol flitsende filmpjes en doordachte stellingen. De deelnemer wordt als het

ware door de techniek en spelleider geprikkeld om (inter)actief deel te nemen. De techniek is slechts een hulpmiddel voor de impact, de spelleider is er om de discussies in goede banen te leiden. Er zijn 3 nieuwe interactieve tafels aangeschaft waarmee we nu in totaal beschikken over 7 tafels voor DJI. De tafel biedt plaats aan 8 deelnemers en kan op locatie worden ingezet. Momenteel worden de tafels gebruikt bij trainingen D&R, integrale veiligheid en op vakmanschapsdagen.

Virtual Reality

Onze VR-set biedt de kans om bepaald gedrag te oefenen. Zodra je de bril op hebt, zit je meteen in een café, een gevangenis, een klaslokaal of sta je in een winkelcentrum. Maar het kan ook zomaar zijn dat de bediener van de bril je in een huiskamer of een kantoorruimte plaatst. De computer die aan de bril gekoppeld is, schotelt vervolgens een virtueel personage voor op wie de deelnemer moet reageren. De trainer en medecursisten kijken mee en geven feedback. Dankzij de reële nabootsing en de extra spanning ontstaan waardevolle leermomenten. De VR-set wordt ingezet tijdens de training psychopathologie en de vakmanschapsdagen.

360°-films

Vanachter een VR-bril kunnen levensechte situaties worden waargenomen zonder dat je er de deur voor uit hoeft. Handig als je bijvoorbeeld vanuit een klaslokaal een gevangenis van binnen wilt bekijken.

Podcasts

Podcasts bestaan al sinds de iPod. De MP3-speler is weliswaar verdwenen uit het straatbeeld, maar de podcasts zijn misschien wel populairder dan ooit tevoren. Wij gebruiken podcasts voor informatieve doeleinden. Vanzelfsprekend kunnen uitzendingen ook worden gebruikt als ondersteuning bij trainingen.

Sophie

Het online leerportaal Sophie ondersteunt de medewerker in zijn ontwikkeling. Het telt 265 vrije en gratis te volgen e-learningmodules, het bevat een overzichtelijke online catalogus en het biedt o.a. de mogelijkheid om je in te schrijven, om leerpaden te bekijken, om leerpaden uit te stippelen en om je portfolio in te vullen.

Wetenschappelijk onderzoek naar effecten

Moreel beraad en zijn bijdrage aan moreel vakmanschap

Bij de start van het programma vakmanschap - in 2016 - is het moreel beraad geïntroduceerd. In gesprek bespreken de deelnemers gezamenlijk een ethische kwestie. Dit gebeurt aan de hand van een gestructureerde gespreksmethode en met een deskundige gespreksleider. Om de effecten van moreel beraad op (moreel) vakmanschap te meten, is destijds een onderzoek onder leiding van het VUMC gestart. Het onderzoek is uitgevoerd bij 155 moreel beraden in Leeuwarden, Zwaag en Nieuwegein. Controlelocaties zijn Almere, Leeuwarden en Vught.

Eerste deelrapportage

In de eerste deelrapportage stond het moreel beraad op zich centraal. Deelnemers en gespreksleiders waardeerden dit met een 7,5. De waardering betrof de opbrengst werkpraktijk, inhoudelijke bespreking, kwaliteit dialoog en gespreksleider & methode.

Tweede deelrapportage

Inmiddels is de tweede deelrapportage Morele dilemma's en thematieken ervaren door DJI-medewerkers gepubliceerd en gepresenteerd aan de DJI-directeuren. Daaruit blijkt dat de casuïstiek van de onderzochte moreel beraden is te categoriseren is in de volgende negen hoofdthema's:

1. Veiligheidsrisico's
2. Werken met gedetineerden
3. Integriteit
4. Goed werkgeverschap
5. Conformereren visie hogerhand
6. Afwijken protocol
7. Aankaarten werkklimaat
8. Onderlinge afstemming
9. Professioneel gedrag

De conclusie is dat Moreel beraad een belangrijke kwalitatieve bijdrage levert aan de volgende onderwerpen:

- **Casusniveau**
(o.a. inzicht, handelingsalternatieven, besluit en compromis)
- **Leren als professional**
(o.a. morele competentie, zelfzorg, morele distress en morele veerkracht)
- **Leren als team**
(samenwerking, besluitvormingsprocessen en constructieve onenigheid)
- **Beleid**
(maken, aanpassen, implementeren en co-genaarschap van beleid)
- **Cultuur & identiteit**
(veilige & lerende organisatie, Just Culture en kernwaarden van de organisatie)

Derde deelrapportage

Begin 2022 verschijnt de derde deelrapportage die gaat over de impact van moreel beraad op (moreel) vakmanschap.

Het 'geweten' van Elementaire zelfverdediging trainen in complexe scenario's

Elementaire zelfverdediging (EZ) is de grootste

module van de basisopleiding. Fysiek ingrijpen is een ultiem middel in situaties waarbij allerlei elementen spelen en een breed scala van kennis en vaardigheden wordt ingezet. Samen met de Vrije Universiteit Amsterdam (afdeling bewegingswetenschappen) hebben we onderzocht hoe – net als in het echt – deze kennis en vaardigheden in realistische casuïstiek kunnen worden samengebracht en geoefend.

Scenario's ontwikkeld

Samen met de fysieke trainers, coördinatoren van de expertiseteams van het OI en de wetenschappers van de VU zijn diverse scenario's ontwikkeld en uitgespeeld en klaar om in te zetten in de training EZ. Zodra het kan – vanuit de coronasituatie – zal telkens een trainer van een ander expertisegebied meelopen in de training EZ om de scenario's in de praktijk met de deelnemers te kunnen oefenen.

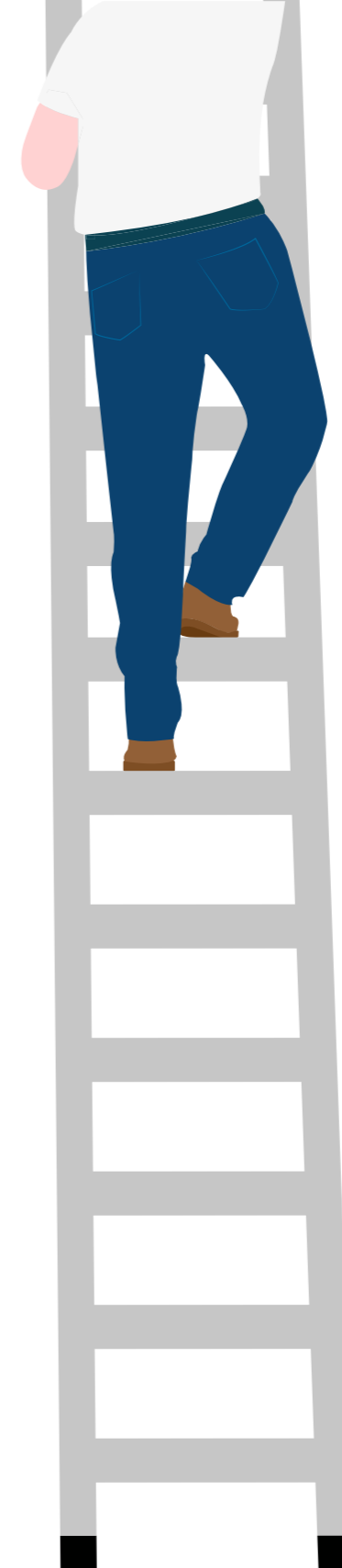

Reflectie: meer aandacht voor teamdynamiek

Na drie jaar vakmanschap zien we een verschuiving op de vakmanschapsladder. Daar waar eerder trede 3 en 4 (methodieken Praten over je vak en Moreel beraad) veel werden afgenomen, is er nu meer vraag op trede 1. Trede 1 gaat over teamdynamiek, samenwerking, teamontwikkeling en coaching. Aandacht voor vaak ingewikkelde en complexe teamdynamiek is binnen DJI kennelijk van groot belang. Daar waar teams nog geen goed werkende, open, transparante teams zijn, zijn *Praten over je vak* en *Moreel beraad* een stapje te hoog gegrepen.

Veiligheid en openheid zijn randvoorwaarden om te komen tot gezamenlijk onderzoek en leren. DJI is een mensenorganisatie en hoe wij als medewerkers met elkaar omgaan en samenwerken verdient structureel aandacht. Hoe beter we samenwerken, hoe effectiever we worden in de uitvoering van ons werk. Als gevolg van corona zijn genoemde leeractiviteiten noodgedwongen stil komen te liggen. Tegelijkertijd zien we een accentverschuiving naar de basisopleidingen. Deze draaien door. In het programma hebben reflectie, intervisie, casuïstiek en het ontwikkelen van een professionele beroepshouding meer aandacht gekregen.

Penitentiaire scherppte

Recent is een aantal nieuwe leeractiviteiten ontwikkeld die bijdragen aan het verbeteren van penitentiaire scherppte:

In de **Basisopleiding DJI tot medewerker Bureau Inlichtingen en Veiligheid** bekwamen medewerkers zich op gebied van veiligheid in de inrichting. Belangrijke aandachtsgebieden daarbij zijn VCHD, radicalisering en penitentiaire scherppte. Ze leren werken volgens een landelijke basisstandaard. Zo vergroten zij het effect van hun activiteiten.

Gastvrij beveiligen is een nieuwe manier van beveiligen en gaat hand in hand met proactief beveiligen. Gastvrij zijn is zoveel meer dan een kop koffie schenken of een standaard scenario uitvoeren. Het gaat erom dat je écht contact maakt

met mensen. De kennis en informatie die je daarmee vergaart is van grote toegevoegde waarde in de veiligheidsketen.

Het scenario van de **Serious Game penitentiaire scherppte** is vernieuwd. Hierin komen deelnemers terecht in situaties waarin zij verschillende veiligheidshandelingen uitvoeren, zoals celinspectie, boeien en fouilleren. Ook doet de serious game een beroep op het probleemoplossend vermogen en communicatieve vaardigheden.

Ga naar [Sophie](#) voor meer informatie over deze leeractiviteiten.

Kenniskalender

Als gevolg van coronapandemie is dit jaar slechts een klein aantal themabijeenkomsten georganiseerd.

DJI Academy

Thema: Masterclasses Reflectietafels met ketenpartners (diners pensants)

Voor wie: (plv.) DJI-directeuren en regionale ketenpartners

1. Zwolle 23 september 2021
2. Arnhem 12 oktober 2021
3. Grave/Vught 9 november 2021
4. Ter Apel 16 november 2021
5. Pl Achterhoek 18 november 2021
6. Leeuwarden/Veenhuizen 9 december 2021

Opleidingscoördinatorenendag

Op 3 juni en 6 december jl. (middagdeel) is een opleidingscoördinatorenendag georganiseerd.

ROR en PARE (Programma Aanpak Radicalisering en Extremisme DJI)

Thema: Online conferentie Extremisme anno 2021

Voor wie: DJI aandachtsfunctionarissen, hoofden D&R, afdelingshoofden en ketenpartners

Datum: 9 november 2021

Veilige en kansrijke D&R

Detentie & Re-integratie: recht doen, kansen bieden

Een succesvolle terugkeer van de justitiabelen in de samenleving voor een veiliger maatschappij en vermindering van recidive en maatschappelijke overlast: dat is het streven van DJI. Het voorbereiden van de justitiabele op zijn terugkeer in de maatschappij start op dag één van de detentie. En daar hebben de medewerkers van DJI een belangrijke rol in. De kennis en vaardigheden binnen het detentie en re-integratieproces hebben een prominente plek in de basisopleidingen van nieuwe medewerkers. Belangrijke methodische stappen in dit proces zijn o.a. (traject)gesprekken voeren, observeren en rapporteren, formuleren van re-integratiedoelen en ook de Wet straffen en beschermen goed toepassen. Al deze methodische stappen worden geleerd en geoefend om de DJI-medewerkers startbekwaam te laten zijn.

Het aanbod voor zittend personeel staat ook in het teken van methodisch werken. Daarbij zegt het programma: D&R is van ons allemaal. Hierin is reflectie een belangrijk onderdeel: Hoe begeleid ik vanuit mijn functie de gedetineerde

in zijn/haar detentie en re-integratietraject? Het OI heeft een passend aanbod voor elke functiegroep. Voorbeelden voor het middenkader zijn de trainingen Multidisciplinair overleg voor Middenkaderleden en de Transferworkshop. Tijdens de transferworkshop worden de ontwikkelpunten voor het middenkader inzake het D&R-proces in kaart gebracht en er volgt een verbeteradvies op maat. Andere voorbeelden zijn trainingen voor de disciplines die trajectgesprekken voeren en /of gedragsrapportages schrijven. Deze trainingen zijn o.a. D&R: Toetsen en Rapporteren en Traject Denken en Werken. Als laatste voorbeeld een training D&R en Beveiliging, waarin we met de beveiligers ontdekken hoe zij een bijdrage kunnen leveren in het D&R-proces.

Door middel van deze opleidingen en trainingen worden medewerkers van DJI multidisciplinair uitgerust om een bijdrage te leveren aan de succesvolle terugkeer van justitiabelen naar de samenleving.